

Oplegnotitie werkprogramma stroomgebiedbeheerplannen 2028-2033

Indienende organisatie en contactpersoon: Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat - Bram Koning (bram.koning@minienw.nl)

Gremium: Werkgroep Waterketen en Emissies (WWE) van de waterschappen

Aanwezig bij bespreking namens het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat: Bram Koning en Leon van Ruiten

Inleiding

Op grond van de Kaderrichtlijn Water (KRW) moeten lidstaten ieder zes jaar stroomgebiedbeheerplannen opstellen. Deze plannen geven voor elk stroomgebied (Rijn, Maas, Schelde en Eems) een beschrijving van het watersysteem, de bijbehorende doelen, de huidige toestand, belastingen en maatregelen voor het behalen en behouden van de KRW-doelstellingen voor alle (grond)waterlichamen.

Momenteel zijn de stroomgebiedbeheerplannen voor de planperiode 2022-2027 in uitvoering. In 2023 is het KRW-impulsprogramma gestart. Al deze inzet is erop gericht eind 2027 aan de KRW te kunnen voldoen. De verantwoording over het behalen van de KRW-doelen, inclusief eventueel beroep op uitzonderingen, wordt opgenomen in de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen 2028-2033. Ook ná 2027 zal het bereiken en behouden van een goede waterkwaliteit en voldoende (grond)waterbeschikbaarheid echter om blijvende inzet vragen. Die inzet zal ook worden beschreven in de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen 2028-2033. Financiële middelen voor de uitvoering van maatregelen in de volgende planperiode moeten uiteraard later nog worden geborgd.

De voorbereiding van de stroomgebiedbeheerplannen 2028-2033 (SGBP4) gaat dit jaar van start. Hiertoe wordt een gezamenlijk werkprogramma opgesteld door Rijk, provincies en waterschappen. Dit document beschrijft onder meer het proces voor de totstandkoming van de nieuwe plannen, en de rollen en betrokkenheid van alle partijen daarbij. Belangrijk onderdeel hiervan is het tijdschema, waarin de planning van de (parallele en onderling afhankelijke) trajecten van regionale, nationale en internationale plannen staat opgenomen.

Daarnaast wordt in het werkprogramma stilgestaan bij enkele specifieke onderwerpen die richting deze 4^e stroomgebiedbeheerplannen extra aandacht vragen ten opzichte van eerdere planperiodes (zie *samenvatting en specifieke aandachtspunten* hieronder). Ook wordt in het werkprogramma een overzicht gegeven van de belangrijkste opgaven die voor de nieuwe planperiode geadresseerd moeten worden in de stroomgebiedbeheerplannen (de 'belangrijke waterbeheerkwesties'). De uitkomsten van de KRW-tussenevaluatie geven een beeld van de resterende opgaves voor waterkwaliteit en zullen voor deze waterbeheerkwesties de basis vormen. De conceptversie van het werkprogramma is bijgevoegd.

Het ontwerp werkprogramma met het overzicht van belangrijke waterbeheerkwesties zal na vaststelling in het BO Water op 10 december 2024 voor een half jaar ter inzage worden gelegd. Iedereen heeft in deze periode gelegenheid om hierop zienswijzen in te dienen en aandachtspunten voor het traject richting de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen mee te geven. Op basis van de zienswijzen zal het definitieve werkprogramma opgesteld worden.

Ter voorbereiding op bestuurlijke afstemming en besluitvorming wordt bijgevoegd concept-ontwerp werkprogramma besproken in de verschillende regionale ambtelijke en bestuurlijke overleggen (RAO's en RBO's) van de 5 (deel)stroomgebieden. Ook vindt afstemming plaats in de ambtelijke en bestuurlijke koepelcommissies van provincies, waterschappen en gemeenten (IPO, UvW en VNG), en in de KRW-stuurgroep IenW-Rijkswaterstaat (RWS).

Reguliere werkzaamheden

In de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen worden, net als in eerdere stroomgebiedbeheerplannen, actuele beschrijvingen gegeven van de stroomgebieden en de hierin gelegen wateren, de hiervoor geldende doelen (inclusief technische doelaanpassingen en de toepassing van eventuele uitzonderingen), de huidige toestand, de belastingen en de voorziene maatregelen voor de

planperiode 2028-2033. De waterbeheerders leveren hiervoor de input. Het Informatiehuis Water verzorgt databeheer en -bewerkingen. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat verzorgt het bundelen van alle informatie en het opstellen van de stroomgebiedbeheerplannen.

Bespreekpunten

1. *Kennisnemen van het concept ontwerp-werkprogramma en bijbehorend tijdschema in paragraaf 5.7 (inclusief stellen van verhelderende vragen)*
2. *Opmerkingen of aandachtspunten meegeven bij het concept ontwerp-werkprogramma en/of het algehele proces naar de stroomgebiedbeheerplannen 2028-2033*
3. *Kennisnemen van - en gedachtewisseling over - onderstaande aandachtspunten*

Specifieke aandachtspunten

Een aantal onderwerpen zal bij de totstandkoming van de stroomgebiedbeheerplannen 2028-2033 om extra aandacht vragen:

- *Verantwoording (inclusief beroep op uitzonderingsgronden):* iedere planperiode moet verantwoording afgelegd worden over het behalen van de KRW-doelen. In de vorige stroomgebiedbeheerplannen is wanneer doelen nog niet behaald waren, veelvuldig een beroep gedaan op *doelfasering*, waarmee de deadline hiervoor verschoof naar 2027. Voor veel doelstellingen¹ geldt echter dat verdere doelfasering na 2027 nog slechts beperkt mogelijk is op grond van de richtlijn. In de 4^e stroomgebiedbeheerplannen komt daarom extra nadruk op de verantwoording te liggen, inclusief het eventuele beroep op uitzonderingsgronden waar doelen nog niet gehaald zijn. Vanuit actielijn 6 van het KRW-impulsprogramma worden hiertoe handreikingen opgesteld (zie voor meer informatie paragraaf 4.5 *Uitzonderingen*). Waterbeheerders zijn verantwoordelijk voor het beschrijven van eventuele verantwoording voor doelen in waterlichamen in hun beheergebieden in de stroomgebiedbeheerplannen 2028-2033.
- *Tijdig en correct uitvoeren van eventuele technische doelaanpassingen:* Een technische doelaanpassing voorziet in het actualiseren en kwalitatief verbeteren van de eerder gestelde doelen op basis van nieuwe wetenschappelijke gegevens (bijvoorbeeld ten aanzien van achtergrondconcentraties van stoffen). De uitkomst van een technische doelaanpassing kan zowel een lager als een hoger doel zijn. Er hoeft bij een technische doelaanpassing geen beroep te worden gedaan op een uitzonderingsgrond. Er dient wel een gedegen motivatie gegeven te worden. Ook moeten doelen na een technische doelaanpassing (opnieuw) bestuurlijk vastgesteld worden. Vanuit actielijn 6 van het KRW Impulsprogramma zal een handreiking ter ondersteuning van technische doelaanpassingen worden opgesteld. Om technische doelaanpassingen te kunnen meenemen in de ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen, moeten deze uiterlijk eind 2025 zijn afgerond door de waterbeheerders. Zie voor meer informatie paragraaf 4.3 *Doelen* in het bijgevoegde concept-werkprogramma.
- *Verbreding samenwerking buiten het waterdomein:* In de afgelopen jaren heeft de samenwerking bij de KRW tussen overheden onderling en met maatschappelijke partijen veelal plaatsgevonden binnen het waterdomein. Voor het behalen van de KRW-doelen en het voorkomen van achteruitgang is er echter ook een belangrijke afhankelijkheid van andere domeinen, sectoren en beleidsterreinen, zoals het ruimtelijke domein, de landbouw en industrie. Richting de stroomgebiedbeheerplannen 2028-2033 is daarom de ambitie om de participatie en afstemming ook buiten het waterdomein te versterken. Zie voor meer informatie paragraaf 2.5 *Samenwerking en participatie* van bijgevoegd concept-werkprogramma. Dit vraagt uiteraard ook van de waterbeheerders de nodige aandacht in de voorbereiding van de stroomgebiedbeheerplannen.
- *Intensivering afstemming en samenwerking met buurlanden:* voor een deel van de waterlichamen in Nederland vormt bovenstroomse belasting vanuit buurlanden een belemmering voor het behalen van de KRW-doelen. Afstemming hierover met de buurlanden

¹ Voor doelen die oorspronkelijk in 2015 behaald moesten worden, kon maximaal 2 planperiodes (12 jaar) doelfasering worden toegepast, indien de deadline van 2015 technisch niet haalbaar was of tot onevenredige kosten zou leiden. Na 2027 is verdere doelfasering alleen nog mogelijk op grond van 'natuurlijke omstandigheden' (bijvoorbeeld als maatregelen al genomen zijn, maar het systeem langer nodig heeft om hierop te reageren).

heeft nog niet overal voldoende plaatsgevonden of voldoende resultaat opgeleverd. De komende jaren zal de afstemming en samenwerking met buurlanden daarom geïntensiveerd worden. In de internationale delen van de stroomgebiedbeheerplannen (voor Rijn, Maas, Schelde en Eems) moet de gezamenlijke inzet van Nederland en de buurlanden worden opgenomen bij de aanpak van grensoverstijgende waterbeheerkwesties. Dit vraagt uiteraard om de nodige afstemming tussen Rijk en waterbeheerders in grensregio's. Zie verder paragraaf 5.5 *Samenwerking met buurlanden* van bijgevoegd concept-werkprogramma.

- *Anticiperen op (toenemende) gevolgen van klimaatverandering:* We ervaren in toenemende mate de gevolgen van klimaatverandering, zoals verdere opwarming en langere periodes van droogte, met nadelige gevolgen voor de waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid. De inzet in de vierde stroomgebiedbeheerplannen zal er dan ook mede op gericht zijn om deze nadelige effecten waar mogelijk te mitigeren en hiermee achteruitgang van de waterkwaliteit te voorkomen. De waterbeheerders spelen hierbij uiteraard een belangrijke rol. Op termijn kunnen (niet redelijkerwijs mitigeerbare) gevolgen van klimaatverandering er mogelijk ook toe leiden dat KRW-doelen moeten worden aangepast.

Vervolgplanning en proces

Hieronder de voorziene vervolgstappen voor het werkprogramma en de belangrijke waterbeheerkwesties. Voor het volledige tijdschema voor de totstandkoming van de stroomgebiedbeheerplannen, zie paragraaf 5.7 *Tijdschema* van het bijgevoegde concept-werkprogramma.

- *September-medio oktober 2024:* afstemming concept ontwerp werkprogramma in RAOs/RBOs, koepelcommissies en KRW-stuurgroep RWS.
- *17 oktober 2024:* bespreking eindconcept ontwerp werkprogramma in BO KRW.
- *10 december 2024:* vaststelling ontwerp werkprogramma en overzicht belangrijke waterbeheerkwesties in BO Water.
- *Eind december 2024-eind juni 2025:* terinzagelegging ontwerp werkprogramma en overzicht belangrijke waterbeheerkwesties (zienswijzeprocedure)
- *Najaar 2025:* verwerken zienswijzen in werkprogramma en overzicht belangrijke waterbeheerkwesties
- *Eind 2025:* vaststelling definitief werkprogramma in BO Water